

MESCİD-İ NEBİ MEKANININ TARİFİ VE FAZİLETİ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Vessalâtü ve's-selâmu alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn. Ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Râmûzü'l-ehâdîs kitabımızın 152. sayfasının 5. hadîs-i şerîfleride, ki Hz. Âişe-i Sıddîka validemizden rivayet edilmiş, İbnü'n-Neccâr, Deylemî gibi kaynaklar da var.

a. Peygamber Efendimiz, Peygamberlerin Sonuncusudur

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurmuş ki:

أَنَا خَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ، وَمَسْجِدِي خَاتَمُ مَسَاجِدِ
الْأَنْبِيَاءِ؛ وَأَحَقُّ الْمَسَاجِدِ أَنْ يُزَارَ وَتُشَدَّ إِلَيْهِ

الرَّوَاحِلُ: مَسْجِدُ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِي؛ وَصَلَاةٌ فِي
مَسْجِدِي أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلَّا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ.

*Ene hâtemü'l-enbiyâ ve mescidî hâtemü
mesâcidi'l-enbiyâ ve ehakku'l-mesâcidi en
yüzâra ve tüşedde ileyhi'r-revâhilü: Mesci-
dü'l-harâmi ve mescidî. Ve salâtün fî mescidî
efdalü min elfi salâtin fîmâ sivâhu ille'l-
mescide'l-Harâme.*

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Bilgilerimizin sağlam kaynaklarını öğrene-
lim diye okuduğum bir hadîs-i şerîf.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*
buyuruyor ki:

Ene hâtemü'l-enbiyâi. “Ben enbiyanın
sonuncusuyum, hâtemiyim.”

Kur'ân-ı Kerîm'de de *hâtemü'n-nebiyyîn*
diye geçiyor. Nebiyyîn, enbiyâ, hepsi nebi
kelimesinin çoğuludur. Haber verdikleri için,
Cenâb-ı Hakk'ın vahyi kendilerine geldiği ve
onlar da insanlara vahyi haber verdiği için

[enbiya deniyor]. Nebe, haber mânasına, haber vermek mânasına geliyor, nebi de oradan sıfat-ı müşebbehe oluyor. Nebi, haber veren. Tabii bir takım dil kuralları dolayısıyla *nebiyyün* diye şeddeli okuyoruz. Yani hemze yâ'ya kalboluyor ve idgam edilip şeddeli okunuyor.

Peygamber Efendimiz peygamberlerin sonuncusudur. Peygamberlerin evveli Âdem atamız *aleyhisselam*'dır, sonuncusu Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*'dir. *Men lâ nebiyye ba'dehû*'dur, kendisinden başka peygamber artık gelmeyecektir.

Kur'ân-ı Kerîm'de de;

Bismillâhirrahmânirrahîm.

﴿ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ
اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ﴾

*Mâ kâne Muhammedün ebâ ehadin min ricâliküm velâkin resûlallahi ve hâteme'n-nebiyyîn.*¹

¹ 33/Ahzâb, 40.

Peygamber Efendimizin peygamberlerin, nebilerin sonuncusu, hâtemi olduğu bildiriliyor.

Hâtem Arapçada bir ism-i âlet siygasıdır. Böyle bir şeyi bir fermanı, bir yazıyı bitirdikleri zaman mühürlerlerdi. İmza mânasına geliyor. Şimdi de kullanıyoruz böyle imza ve mühür. O onunla bitirilmiş oluyordu, onun için bitiren, sonuncu olan, en sonda gelen şeye de Arapçada hâtem deniliyor.

Peygamber Efendimiz peygamberlerin hâtemi, Kur'ân-ı Kerîm'de de zikredilmiş, bu hadîs-i şerîfte de görüyorsunuz Efendimiz, “Ben enbiyanın hâtemiyim, sonuncusuyum.” [diye] bildiriyor.

Bundan ne çıkıyor?

Bazıları peygamberlik iddiası ile ortaya atılırlarsa veya birileri bazılarına böyle bir sıfat yapıştırmaya, yakıştırmaya kalkarlarsa kafir olurlar demek.

E olur mu bu kadar saçma, bu kadar tehlikeli, bu kadar günah, bu kadar veballi şey olur mu?

Oluyor. Oluyor, fiilen oluyor. Çünkü insan kafir oldu mu, kafir olduktan sonra artık ondan insaf, merhamet, dürüstlük bekleme. Her şeyi söyleyebiliyor, her şeyi yapabiliyor.

Onun için Allahu Teâlâ hazretleri kâfirlerle bize karşı fırsat vermesin, bizi de kafirlere karşı uyanık eylesin, güçlü ve kuvvetli eylesin.

Yoksa hiçbir zararı vermekten geri durmazlar. Her yalanı söylerler, her zararı yapmaya çalışırlar. Hem de kendileri güya bir din adına hareket ediyormuş gibi davranarak yaparlar bu şeyleri. Onun için o yönden uyanık olalım.

Peygamber Efendimizin esmâ-i hüsnâsı Bâbü's-selâm'dan Bâbü'l-bakî'a kadar, yani şu taraftaki kapıdan, mescidin en önündeki, en sağdaki kapıdan girdiğin zaman başlıyor, ta Peygamber Efendimizi ziyaret edip çıktıktan sonra sağ tarafta kırmızı zeminli dikdörtgenlerin içinde Efendimizin sıfatları bir bir sayılıyor sayılıyor. Aralara yuvarlak daireler halinde de *aleyhisselam* denmiş. Yani Muhammed'dir, Ahmed'dir, Hâmid'dir, Ebu'l-Kâsım'dır, Yâsin'dir, Tâhâ'dır, Müctebâ'dır, Mustafa'dır,

Seyyidü'l-mürselîn'dir... Bütün esması orada yazılmış. Ecdadımız uygun görmüşler onu öyle oraya nakşetmişler. Ta Bâbü's-selâm'dan girerken adım adım öyle mübarek sıfatlarını düşünerek şey yapsınlar [ziyaret etsinler] diye.

b. Kendisine Kitap İndirildiğini Söyleyen Kimse

Ve onların arasında iki sıfatı vardır; Hâtemü'n-nebiyyîn'dir, Hâtemü'l-enbiyâ'dır bir de Hâtemü'r-rusûl'dür. Yani bazıları da, resul ile nebi arasında fark var diyen alimlere göre resul, kendisine kitap indirilen peygamber demek, nebi de başka bir kendisine kitap indirilmiş kendisinden önceki bir peygamberin şeriatına tâbi olarak vazifeyi, peygamberliği yapan peygamber demek diye bazısı, Peygamber Efendimiz Hâtemü'n-nebiyyîn'dir de Hâtemü'r-rusûl değildir, bana da kitap indirildi diye çıkmış ortaya.

Hayret edilecek bir şey ki ortaya çıkmış. Çünkü din düşmanları, İslâm düşmanları, İslâm'ın bütün temellerini sarsmak için dinamit koymaya çalışırlar. Sarsamazlar ama hiç olmazsa çatlatırız derler, hiç olmazsa bazı

insanların kafasındaki veya gönlündeki imanı çatlatırız derler. Onun için böyle laflar söyleyenler çıkmış. Yani bana da kitap geldi demiş birisi. İşte;

الْقَارِعَةُ^١ مَا الْقَارِعَةُ^٢ وَمَا أَذْرِيكَ مَا
الْقَارِعَةُ^٣

el-Kâriatü me'l-kariah. Ve mâ edrâke me'l-kâriah [sûresi var,]² hemen ona benzer bir şey [uydurmuş]. *el-Fîlû me'l-fîlû ve mâ edrâke me'l-fîlû* filan böyle [sûreleri] taklit yoluyla, “bize de indi.” filan diye çıkmış bazı kimseler.

Mesela Bâbîlik, Bahâîlik diye bir şey var. Onlar kendilerine kitap geldiğini söylüyorlar ve müslümanlar da peygamberlerin sonuncusu Peygamber Efendimiz olduğunu âyetlere, hadislere dayanarak söyleyince, “O Hâtemü'n-nebiyyîn'dir” diyorlar, mugâlata yapmak istiyorlar, “Buna kitap da gelmiştir” diyorlar, yani Kur'an'dan sonra ayrı bir kitap da geldi gibi [demek istiyorlar]. Tabii bunların hepsi

² 101/Kâria, 1-3.

din düşmanlarının birer son asırlarda çıkmış olan hücumları, çeşit çeşit zararları.

Onlara karşı müteyakkız olalım ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimizden sonra başka peygamber göndermeyecek olduğunu Allah Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriyor. Ve Peygamber Efendimizin ahkâmı, şeria-tı, devri kıyamet kopuncaya kadar devam edecek.

Peygamber Efendimiz bunu burada da beyan ediyor;

Ene hâtemü'l-enbiyâ. “Peygamberlerin sonuncusuyum.”

Peygamber Efendimizi ziyaret ederken bazı kardeşlerimizi ikaz için söylüyorum, orada üç tane yer var böyle. Peygamber Efendimizin durduğu yer ortadakidir. Yani baştaki değil, sondaki de değil, ortadaki. Böyle kemerli yerlerin ortada olanıdır, Efendimiz oradadır. Ve Peygamber Efendimizin olduğu yerde o gümüş şebeke denilen o parmaklığın yuvarlağı vardır. Ondan sonra sağ tarafında Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimizin olduğu yerde yuvarlak vardır. Ama ortadadır yani. Bazısı baş ta-

rafta duruyor bilmeyenler, bazısı sonda duruyorlar. Onu da bu arada söyleyeyim.

Evet, Peygamber Efendimiz peygamberlerin sonuncusudur. Başka peygamber gelmesine hacet de yoktur. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm mahfuzdur, Allah tarafından hıfz edilmiş, korunmuş olarak aynen Allah'ın keliması elimizdedir, karşımızdadır, evimizdedir, gönlümüzdedir, ezberimizdedir. Şeriatın ahkâmı da pırıl pırıl kitaplarda yazılmıştır, Peygamber Efendimizin hadîs-i şerîfleri, nasihatleri, tavsiyeleri de elimizdedir. Bir kaybolma, bir tahrip edilme, bir bozulma, bir yok olma yok ki tazelensin. Yepyeni, pırıl pırıl, taptaze, her dem taze, daima taze olarak kıyamete kadar devam edecek.

Efendimizin bir sıfatı bu. Hz. Âişe *radı-yallahu teâlâ anhâ* annemizin rivayet ettiğine göre kendisi de, "Peygamberlerin sonuncusuyum ben" buyuruyor.

c. Hz. Âişe, Ashâbın En Âlim Olan Kimseleri Arasındadır

Peygamber Efendimizin bu zevcesi ashâbın en alim olan, fıkıhta en kuvvetli olanlarından birisi olarak fıkıh kitaplarında ismi geçmiş

bir kimsedir. Yani ashabın hâkimlik, kadılık, fıkıh bilginliği yapma hakkı ve salahiyeti, seviyesi en yüksek olan kişilerden birisidir Hz. Âişe anamız. Pek çok kimse gelir kendisine soru sorardı. Peygamber Efendimizin bu sözünü o rivayet ediyor.

Hadîs-i şerîfin ikinci cümlesi:

Ve mescidî hâtemü mesâcidi'l-enbiyâ.

“Ve benim şu mescidim de peygamber mescitlerinin sonuncusudur.”

d. Peygamber Efendimizin Kabri

Peygamber Efendimizden başka 124.000 peygamber gelmiş geçmiş. Sayısını Allahu Teâlâ hazretleri bilir ama bir hadîs-i şerîfte bu rakam var. Başka hiçbir peygamberin kabri kesin olarak belli değil. Ama Peygamber Efendimizin kabri hatta santimi santimine bellidir. Hatta Mimar Nurettin kardeşimiz bana resimden gösterdi, ben de bugün arkadaşlara gösterdim, yeşil kubbenin üzerinde bir bölüm, bir yer var ki oraya aşağı yukarı tahminime göre bir karış boyunda çivi gibi bir şeyler sık sık koymuşlar. Güney tarafından bakıldığı zaman şu kadar bir yer gibi görünüyor.

Orasını niçin yapmışlar?

Peygamber Efendimizin tam mübarek başının üstü olduğu için, yani geometri tabiriyle izdüşümü Peygamber Efendimizin başının olduğu yer olduğu için, oraya kuşlar konmasın diye onu bile saygısızlık gördüklerinden kuşlar oraya konamasın diye orasını böyle çok çivili yapmışlar ki tamamen hürmete uygun bir tarzda orada hiçbir şey duramıyor.

Şimdi bu kabri belli, yeri belli, Peygamber Efendimizin kabr-i şerîfi santimi santimine, noktası noktasına belli. Ve mescid-i şerîfi de belli. Mescidin içinde direkler var. Keşke arkada perde olsa da elimizdeki kitaplardan resimleri göstererek size izahat versek.

Peygamber Efendimizin evinin mescide bitişik yeri neresidir?

Peygamber Efendimizin şimdiki kabrinin olduğu yerdir. Hz. Âişe validemizle Sevde validemizin odaları mescide bitişik idi. Ve Peygamber Efendimiz Hz. Âişe validemizin hücresinde, odasında vefat ettiğinden vefat ettiği yere gömüldü. Yani türbesi Hz. Âişe anamızın odası oluyor. Buradan görünmüyor tabii. Bura-

sı kibleye doğru, bu mihrap ama benim dediğim cephe değil. Benim dediğim cephe orası. O kibleye döndüğümüz zaman sağ taraf idi, yani “Minberimle evimin arası cennet bahçelerinden bir bahçedir.” dediği yerd.

Bakın burada üç tane yer var, iki kanatlı üç tane yer var, böyle direkler var, kemerler var baktığın zaman şu direkler var. Şimdi burası değil, Peygamber Efendimizin yeri şurasıdır. Yani kabr-i şerîfi şuradadır, bunun arkasında Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimizin yeri vardır. Onun için şu ona işaret ediyor. Onun arkasında da Ömeru’l-Fârûk Efendimizin yeri vardır. O da bunu gösteriyor. Peygamber *salallahu aleyhi ve sellem*’in yeri burasıdır, yani şu iki direğin arası, burası değil. Herhalde ziyaretçilerin bir kısmı bunu bilemiyor, yani böyle olduğunu bilmiyor.

Şimdi bu içeride nasıldır Peygamber Efendimizin yatışı?

Peygamber Efendimizin yeri belli, yalnız Hz. Ömer Efendimizin yerinde iki rivayet var. Peygamber Efendimizin kabri önde ve sağ tarafta gördüğünüz gibi o işaret ettiğim yerde.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz de Hz. Âişe anamızın babası olduğu için, o da Hz. Âişe annemizin müsaadesi ile seve seve şeyi ile, çünkü o da Hz. Âişe anamızın [babası], oraya gömülmüştür. Allah'ın büyük kısmeti, nasibi, büyük devlet, büyük saadet. Peygamber Efendimizden geride ve biraz da biz ona döndüğümüz zaman sağ tarafa kaymış durumdadır şöyle. Hz. Ömer Efendimizin kabri de tıpkı bu düzen üzere üçüncü sırada biraz daha arkada ve biraz daha geridedir deniliyor, bir rivayet böyle. Tarih kitaplarında benim okuduğum bir rivayete göre de, Hz. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimizin kabrinin hizası ile aynı hizada fakat o bu tarafa gömüldüğü zaman ayakları sığmamış. Hücrenin temel duvarlarını biraz kazıp ayaklarını öyle sığdırmışlar kabre diye de bir rivayet var. Çünkü zamanında tamir yaparken, kenarlarını tamir ederken ayakları görününce, eyvah Peygamber Efendimizi kabrinde rahatsız mı ettik? diye çok korkmuşlar. Sonradan bilenler demiş ki hayır, Ömer Efendimiz boylu poslu olduğu için vefat edince ayakları sığmadı. Böyle temeli biraz açarak uzattık, kabri öyle oldu demişler.

e. Hz. ÂiŖe Anamızın Rüyası

Bura ile ilgili bir de Hz. ÂiŖe anamızın rüyasını mübarek müellif *Delâilü'l-hayrât* kitabında yazmıştır, onu da nakledeyim.

Hz. ÂiŖe anamız babası Ebû Bekr-i Sıddîk'a demiş ki:

Bir rüya gördüm baba bugün, gökyüzünden üç tane ay geldi, benim hücreme geldi toprakta kayboldu. Hücreme indi toprakta kayboldu, hücreme indi toprakta kayboldu. Çok güzel rüya tabir edermiş Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz. Demiş ki:

Kızım senin hücrene, odana yani, yaşadığın odana, evine. Senin evine yeryüzünün en şerefli üç insanı gömülecek. Bu kamerler, aylar onu gösteriyor demiş. Yeryüzünün en şerefli üç insanı gömülecek demiş. Ay gibi üç insan gömülecek demiş.

Aradan yıllar geçip de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* onun odasında iken vefat edince ve peygamberler nerede vefat etmişse oraya gömülür denilince orayı kabir yapmışlar, gömmüşler. O üzüntünün arasında

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz kızının yanına gelmiş, demiş ki:

“Âişe, senin aylarından bir tanesi bu ve en hayırlısı bu” demiş.

Sonra onun vefatından iki sene geçince, Peygamber Efendimizin irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemesinden iki sene geçince Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz de irtihâl-i dâr-ı bekâ eyledi, onu da oraya gömdüler. Onu da biz söylüyoruz ki işte ayların ikincisi de Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz. Kamer yani, ay deyince Türkçede bir de 30 günlük zaman parçası hatıra geliyor. Kamer. Kamerlerden, dolunaylardan bir tanesi de o. Ama birincisi en hayırlı. Sonra da Hz. Ömer mescitte yaralandı, o yaradan şehit olarak vefat etti. Onu da oraya gömdüler, ayağı da sığmamış. İşte üçünün olduğu yer orası.

Peygamber Efendimiz ve iki kayınpederidir onlar. Çünkü onların kızlarını almıştır. Peygamber Efendimiz iki kayınpederi ile beraber yatıyor.

Peygamber Efendimizden sonraki Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimize ve Ömeru'l-Fâruk Efendimize *şeyhayn* denilir. İki şeyh, yani iki

yaşlı kişi demek. Şeyhayn-ı muhteremeyn. Bunları tabii biz başımızın tacı olarak biliriz. Aşere-i Mübeşşere'dendir, cennetliktir, Resûlullah'ın halifesidir ve kızlarını Peygamber Efendimize vermişler, akrabalık bağları kurmuşlardır, kayınpederi durumundadırlar. Ebû Bekr-i Sıddîk yâr-ı gâridir, yani mağarada beraber o macerayı, hicreti beraber yaşadıkları kimsedir. Hz. Ömer Efendimiz kılıcı ile nice hizmetler etmiş bir bahadır kişidir. Eşsiz emsalsiz kimselerdir, ehl-i sünnet olarak başımızın tacıdır.

Ama bazı insanlar, ehl-i sünnetten olmayanlar, o zamanki siyasi ihtilafları nazar-ı dikkate alarak, taraf tutarak “Hz. Ali Efendimiz halife olacaktı” diyerek, “Bunlar ondan önce geçmiştir, binâenaleyh şöyledir böyledir” gibi sözlerle buğz ederler, hatta sebbederler. Yani Arapçada sebbetmek sövüp saymak demek.

Ama başka delil aranır mı?

Bir insana Peygamber Efendimize kabir komşusu olmak nasip olmuşsa bre insafa gelin, yani Allah seilmeyen bir insanı Peygamber Efendimize kabir komşusu yapar mı?

f. Allah, Seilmeyen Bir İnsanı Peygamber Efendimize Kabir Komşusu Yapar Mı?

Mü'min bir kimse vefat ederse yeryüzü sevinirmiş, müjdelenirmiş, “Aman bu zât benim yanıma gömülse, benim kucağıma gelse.” diye. Kafir birisi ölünce de yeryüzü korkarmış ve istemezmiş, aman bana gömülmesin, yani her bölge her toprak aman bana gömülmesin dermiş.

Yani Allah'ın sevmediğı bir kimse olsa Allah Habibinin yanına onları yatırttırır mı?

Yani başka delil mi ister?

Tabii deliller çok da!..

İşte böyle Peygamber Efendimiz, “Benim mescidim de Peygamber mescitlerinin sonuncusudur.” diyor.

Bildiğimiz başka peygamber mescidi hangisi var?

Mescid-i Aksâ var. Maalesef Yahudilerin ellerinde! Maalesef müslümanlar tarihte bir kere daha kaybetmişlerdi, elden çıkartmışlardı. Selahaddin Eyyûbî, Allah razı olsun, o bü-

yük mücahit Kudüs'ü kurtardı da tekrar müs-lümanların beldesi oldu.

Bilmem biliyor musunuz bizim memleke-timizde de Selahaddin Eyyûbî'nin cami yaptırdığını?

Ben gezdim, çok seviyorum onu çünkü, Selahaddin Eyyûbî'yi çok seviyorum, aşırı de-recede muhabbetim var. Silvan'da şeyi [cami-si] var, hemen indim camisinde namaz kıldım, dua ettim. Yani bizim memleketimiz de tâ Hz. Ömer zamanından beri İslâm diyarıdır, o ka-dar köklüdür. O Doğu Anadolu, Diyarbakır-lar, Güneydoğu Anadolu, tâ en eski zaman-lardan beri İslâm diyarıdır.

Şimdi Peygamber Efendimizin ilk mescidi mermer direklerle gösterilen mıntıkadır. Yani direklerin kökünde mermer varsa o mermerli olan kısımlar ilk mescittir. İlk önce yapıldık-tan sonra Peygamber Efendimizin zamanında bir kere daha genişletilmiştir mescit. Tabii o zaman mermer direk filan yoktu. Bunlar, bu yapılar bu taşlar hep sonradandır. O zaman hurma kütüklerinden, yani ahşap hurma dalla-rıyla örtülmüş çok sade mescitler idi ve Pey-

gamber Efendimizin hücreleri, hanımlarının hücreleri de pek küçüktü. Hatta bilmem Emevi halifelerinden hangisinin zamanında, bu hücreler yıkıldığı zaman bilenler ağlaşmışlar. Yıkılıp genişletilecek, imar edilecek oralar diye yıkıldığı zaman, bilenler ağlaşmışlar. Demişler ki:

“Ah bu hücreler yıkılmasaydı da bu mübareklerin nerelerde yaşadığı bilinseydi!”

Bir arşın eninde, üç arşın boyundaymış. Bu hücreleri, yani odaları bir arşın.

Bir arşın en, üç arşın boy ne demektir biliyor musunuz?

Bizim bir somya demektir.

Somya kadar odaları varmış her birisinin. Ne mahrumiyetler içinde, ne kadar mütevazı.

Hani hanımlar şimdi ve beyler düğünler dernekler olduğu zamanlar aldığımız eşyaları biz sığdıracak yerler bulamıyoruz. Bir somya kadar odası varmış. İşte demişler bu mütevazılık kalsaydı ahfâda, torunlara, müslümanlar görselerdi bu mübareklerin nasıl yaşadıklarını

diye oraları yıkılırken, keşke aynen korunsaydı diye ağlaşmışlar.

O beyaz mermer ile dipleri belirlenmiş olan direkler, her birinin sahâbe-i kirâmla ilgili hatırası vardır. Üzerlerinde de yeşil yazıyla Osmanlı ecdadımız işte bu falancanın direğidir, bu falanca maceranın olduğu direk tir diye üstlerinde işaretleri vardır.

Orası asıl mescit. Ondan sonra Peygamber Efendimizin zamanında bir daha genişletilmiş. Sağdaki dipleri mermer olmayan arkadaki yerlerde ta yukarıda şöyle bir defne desenli, yeşil zemin içinde burası Mescid-i Nebvî'nin hudutlarıydı diye yazar, yani 5-6 direk sonra. Ben şimdi direkt sayısını söyleyemeyeceğim size. Şöyle kibleye döndüğümüz zaman Peygamber Efendimizin türbesinden itibaren 6-7 direkt ne kadar gidiyorsa onun üstünde şöyle yeşil bir parça vardır, şöyle şu büyüklükte, burası Mescid-i Nebvî'nin hudududur diye. O ikinci, Peygamber Efendimizin sağlığındaki büyütmeyi gösteriyor. Ondan sonra Ömer Efendimiz zamanında bir büyütülmüştür. Ondan sonra Hz. Osman Efendimiz

zamanında büyütülmüştür. Büyütmeler devam etmiştir, şimdiki muazzam haline gelmiştir.

Tabii ilk taraf Peygamber Efendimizin ilk inşa ettiği yer, benim minberimle evimin arası cennet bahçelerinden bir bahçe dediği için çok çok rağbette olan bir yer ama bu arka taraflar ne olacak?

Avlusu bile kapılardan girdikten sonra Peygamber Efendimizin mescididir. Çünkü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz kendisi bildiriyor ki:

“Benim mescidim büyüyecek, Yemen’e kadar büyükse benim mescidimdir.”

Yani benim mescidimin hükmündedir. Arkadaşlar diyorlar ki Yemen’i söylediğine göre kible tarafına doğru da büyüyecek diyorlar, yani daha bakalım yaşayanlar tarihte de neler görecektir bu mescitle ilgili.

Evet, ama bu mescit peygamber mescitlerinin en sonuncusudur ve dünya üzerindeki mescitlerin en önemlilerinden başta gelenlerinden birisidir.

Ve ehakku'l-mesâcidi en yüzâra. “Ve ziyaret edilmeye en liyakatli mescittir.”

Ehakk ne demek?

“En liyakatli” demek, efdal gibi, ehabb gibi, ahsen gibi ism-i tafdil siygası oluyor.

g. Peygamber Efendimizin Mescidi

Ehakku'l-mesâcidi en yüzâra. “Ziyaret edilmeye en ziyadesiyle liyakatli olan mescittir.”

Onun için ziyaret ediyoruz, onun için ziyaret ediyorsunuz.

Allah ziyaretlerimizi kabul etsin. Bu ziyaretler Peygamber Efendimizin şefaatine ermemize vesile olsun. Rabbimiz bizi âhirette de böyle Peygamber Efendimizin yanında yakınında eylesin, Peygamber Efendimize komşu eylesin.

Hem de elhamdülillah, Allah’a sonsuz hamd ü senalar olsun ki üç aylarda buradayız. Biliyorsunuz, bugün pazartesi günü yani bize göre Recebin biriydi, bunlara göre pazar günü Recebin biriydi. Yani hani ayın başlaması meselesinde bu ihtilaf oluyor ya.

Şu anda Recep ayındayız, üç aylarınız Recep ayınız da mübarek olsun.

Perşembeyi cumaya bağlayan gece de Regaip kandili olacak. Onu da şimdiden tebrik ederim. Perşembe gününden oruç tutarız inşallah. Çünkü Recep ayının en Efendimizin teşvik ettiği ibadetlerden birisi de oruçtur. Peygamber Efendimiz Recep ayı girdiği zaman oruçlarını çok arttırırdı ve tavsiye de ederdi. Recep ayında tutulan oruçların sevabı çoktur.

Tabii seferî insana oruç tutmak takva işareti, nişanesi değildir ama çok da rahat olduğumuzdan, nân ü nimet izzet ü ikram içinde olduğumuzdan, sanki evimizde gibi olduğumuzdan, seferîyiz ama tutulabilir gibi düşünüyorum, inşallah yanlış düşünmüyorumdur. Bugün bazı arkadaşlar tuttular, Allah kabul etsin, ve zor gelmediğini de söylediler. İnşallah perşembe günü biz de tutarız. Ama Recep ayının her gününde oruç tutmanın sevabı hakkında hadîs-i şerîfler var.

Evet, “Peygamber Efendimizin mescidi ziyaret edilecek mescitlerin en liyakatlisidir.” *Ve tüşeddü ileyhi’r-revâhilü.* “Yani develer,

yükler, atlar, binekler hazırlanıp da kendisine doğru seyahate çıkılacak mescitlerin efdalidir.”

Demek ki Mekkeliler Mescid-i Haram’ı ziyaret etsin, Medineliler Peygamber Efendimizin mescidini ziyaret etsin değil. Uzun seyahat hazırlığı yapıp [bu mescitler ziyarfet edilir.]

Hani Yunus Emre’nin ilahisi var ya!

Eşim dostum yüklesinler yükümü,

Komşularım helal etsin hakkını,

Görmez oldum ırak ile yakını,

Canım Kabe’m varsam sana,

Yüzüm gözüm sürsem sana,

filan diyor ya bir ilahide.

Şey yapılıyor tabii, eskiden uzun yola çıkılacağı zaman her türlü erzak vesaire alınıyordu. Şimdi burada var diye parayı cebine koyan elini kolunu sallayarak geliyor. İşte ancak pijama vesaire alıyor. Ama eskiden deveye hepsini yüklemek lazımdı çünkü ne bakkal var ne kasap, ne manav yollarda ne su. Yani bu yolların haccedilebilir hale gelmesi için

nice hayrât u hasenât sahipleri konaklama yerlerine nice zahmetlerle nice hayırlar yapmışlar. Develer su içsin diye havuzlar yapmışlar, biriktirmişler. Bilmem hacılar barınsın diye yerler yapmışlar. Her merhale hesaplanmıştır, yani bir günlük yolculuk nerede başlayacak, nereye gidecek, oralara hazırlıklar yapılmıştır.

Allah hepsine tabii büyük mükâfatlar vermiştir. Biz de dua ediyoruz, bizim duamız bereketiyle de yine o hayırları yapanlara Cenâb-ı Hak müstesna, yepyeni, taze nice ikramlarla ikram eylesin.

h. Zübeyde Hatun'un Hacılara Su Getirmesi

Hele Zübeyde Hatun denilen bir kimse Harun Reşid'in zevcesi imiş. Arafat'a kanallar kazdırıp dağları delip tâ nerelerden sular getirmiş ki, böyle o zamanın imkânlarıyla taşların üzerinde ateş yakıyorlarmış, ondan sonra birden su döküyorlarmış o çatlamalarla taşları kazarak böyle dağın yamaçlarından yılan gibi seviyeyi tutturmak için Arafat'a kadar tâ nerelerden [su] getirmişler. İnşallah Mekke-i Mükەرreme'ye sağlıklı, afiyetle varırsak o

mübarek hatunun yaptırdığı o su kanallarını görürüz. Hacılar su içsin diye rahat etsin diye neler yapmışlar, ne hayırlar yapmışlar. Ne mübarek hatunlar geçmiş, ne mübarek paşalar, efendiler, ağalar geçmiş.

Allah bizi de hayrât u hasenât sahibi eylesin.

Evet, yükler yüklenilip seyahat edilecek mescitlerin en liyakatlısı Peygamber Efendimizin mescididir.

Allah kabul etsin sizin de ziyaretlerinizi.

Galiba bu cümle öteki aşağıdaki kelimelere bağlıymış:

Ve tüşeddü ileyhi'r-revâhilü: Mescidü'l-harâmi ve mescidî buyurmuş Peygamber Efendimiz. Yani “Böyle kendisine yola çıkılacak, uzaklardan gelmek için yola çıkılacak mescitlerin en liyakatlısı, ziyaret edilecek mescitlerin en liyakatlısı Mescid-i Haram’dır ve benim mescidimdir.”

Mescid-i Haram hangisi?

Mekke'deki.

“Ve benim mescidimdir” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Buhârî’de başka bir hadîs-i şerîf var, orada böyle yolculuk için zahmetler, masraflar, hazırlıklar yapıp da ziyaret için gidilecek mescitlerin arasına bir de Kudüs’teki Mescid-i Aksâ’yı Peygamber Efendimiz o hadîs-i şerîfinde zikretmiş.

İnşallah oraları da Allah müslümanların eline geçmiş olarak ziyaret etmeyi bize nasip etsin.

Buraları elimizden kaçırmısaydık ne vize gerekecekti ne tahdit olacaktı, ne sınır olacaktı. Vasıtalara binecektik, Abdülhamit Han’ın demiryoluna veyahut daha başka vasıtalara dayanarak, onlardan istifade ederek gelecektik. Çok fırsatlar kaçırdık.

Allah kaçanları yeniden bizlere lütfen ve keremen iade eylesin.

Allah sevgili kullarını, kendi yolunda güzel kulluk edenleri başarıya ulaştırır. Günahkâr kulları da cezalandırır.

Allah afv u mağfiret eylesin.

i. Mescid-i Nebi’de Kılınan Bir Namaz...

Ve salâtün fî mescidî efdalü min elfi salâtin fîmâ sivâhu. “Benim mescidimde bir namaz bu mescidin dışındaki başka mescitlerdeki namazların bin tanesinden daha faziletlidir.” *İlle’l-mescide’l-Harâm.* “Yani Mekke’deki Kâbe’nin etrafındaki mescit müstesna başka öteki mescitlerin hepsinden orada kılınan namazın bin tanesinden daha üstün.” buyurmuş.

Efdal, daha üstün. Bin tanesine eşit değil, bin tanesinden daha üstündür. Binâenaleyh buraya zahmet edip, masraf edip gelen bir insan burada bir namaz kılmakla zaten bir namazın sevabı ile bütün masrafları vesaireleri hepsini kazanıyor, kat kat kazanıyor.

Allah yeter ki sevdiği tarzda ziyaret etmeyi nasip eylesin.

Evet, Hz. Âişe anamızdan rivayet edilen bu hadîs-i şerîfı başından sonuna kısaca bir daha ifade edeyim. Efendimiz buyuruyor;

“Ben peygamberlerin hâtemiyim, sonuncusuyum ve mescidim de peygamber mescitle-

rinin sonuncusudur. Ve kendisi ziyaret edilecek ve kendisine uzun zahmetler ile yolculuk yapılacak, kabileler düzenlenecek mescitlerin en liyakatlısı Mescid-i Haram'dır ve benim mescidimdir.”

Bunlara değer yani, bu yolculukları yapmaya değer. Ki eski zamanın şartları ile yolculuk demek cihada denk, cihat gibi zor bir iş. Siz kalkacaksınız, İstanbul'dan günde 35-40 kilometre yol alarak gün gün ilerleye ilerleye geleceksiniz, yürürseniz ayaklarınız şişecek, ata binerseniz oturduğunuz yerler acıyacak. Yolda hastalanacaksınız, zayıflayacaksınız.

Şimdi valide hanım Hocamızın zamanında halvete girenlerin halini anlatıyor dün. Yani eridiklerini söylüyor, ben hayret ettim anlattığı şeylerden. 40 gün tabii kolay değil ibadet.

Aylarca süren yolculuk da hiç kolay değil. Yani biz ne kadar şükretsek, ne kadar çok şükretsek onların yanında o kadar az gelir. Çünkü biz iki buçuk saatte uçakla buraya geliyoruz. Ondan sonra bugün ben burnum tıkalı yani mendile ihtiyaç yok ama burnum tıkalı çünkü yemek yerken üşüdüm. Çünkü serinlik

için yapılmış teşkilat, tam omzuma böyle so-
ğuklar geldi. Yani buralarda bu soğukları eski-
ler bulamazdın .

Ali Ulvi [Kurucu] Bey anlatıyor ki;

Bunlar da yeni yapıldı, biz eskiden gece uyuyamazdık sıcaklar olduğu zaman, kalkardık kuyudan bir kova su çekerdik, yatağın üstüne boca ederdik, bir de kendi üstümüze boca ederdik iki kova, kendimiz sırlsıklam yatakla yorgan da sırlsıklam, yorgan yoktur belki. İşte rt varsa, yani tesettür için örtü varsa örtü sırlsıklam yatağın içinde yatardık, kendimiz de sırlsıklam. Yarım saat uyurduk, yarım saat o serinlikte, ondan sonra yarım saat sonra hepsi kupkuru. Ondan sonra gene sıcaktan çırpınmaya başlardık diyor. Bunları siz anlamazsınız, ben anlıyorum. Ben onları tatmadığım halde anlıyorum da siz hep bunu gördüğünüz için, onu duymadığınız için şey yapamazsınız ama şimdi siz de anlarsınız. Böyle zordu.

Kardeşlerimizden birisi buraya yerleşmek için gelmişti de, sonra duramadı döndü Türkiye'ye. Burada evi vardı, kayınvalidesinin yeri vardı, yıkılıp da işte bu şeylerin yapıldığı yer-

ler. Orada kayınvalidesi ile emeklilikten sonra âhir ömrünü Peygamber Efendimizin mescidinde, şehrinde geçirmek üzere gelecekti, geldi. Ondan sonra döndü.

Aziz kardeşim diyor, yaşça bizden büyük, durulmuyor. İnsan kafesin içindeki serçe kuşu gibi, kuş gibi çırpınıyor diyor. Hani yaban kuşu böyle kafese koyduğun zaman bir o tarafa sıçrar bir o tarafa kanatlarını çarpar pıtır pıtır, pıtır pıtır, öyle çırpınıyoruz kardeşim. Durmak mümkün değil diyor. Ben de kıs kıs gülüyorum tabii o anlatırken böyle.

Zordu eskiden. Şimdi işte bu alet edevat cihazlar, ben her gün biliyorsunuz dokuzuncu kata düğmeye basarak çıkıyorum. Hatta ben bile basmıyorum, bizim torun basıyor, çıkıyoruz yine yukarıya. Dokuz kat yukarıya çıkıyoruz iniyoruz.

Belki yani derin düşünürsek çok büyük nimetler içerisindeyiz.

Bunların her birine de muhterem kardeşlerim teşekkür lazım değil mi?

Yani birisi küçücük bir şey yaptığı zaman, kapıyı açıyor, buyurun diyor; ne diyorsunuz?

Teşekkür ederim diyorsunuz. Buyurun su için diyor, teşekkür ederim diyorsunuz. Saat kaç diyorsunuz, bakıyor söylüyor, teşekkür ederim. Ben de mahsustan bakıyorum saate çünkü lafı uzattığım zaman abim çok kızıyor. Cemaatin zaten yorgundur, uykusu vardır diyor, fazla uzatma diyor. Sen benim kardeşimsin, ben senin müridinim ama diyor ben abi olduğum için söylerim. Çok fazla yorma diyor. Ben de bugün anket yaptım, 45 dakika olabilir dediler. Araştırma soruşturma yaptım, daha üç dakikam var yani.

Çok, her nimete şükretmemiz gerektiğinden bizim sabahtan akşama çok şükür yâ Rabbi, çok şükür yâ Rabbi diye buralarda ibadetleri öyle yapmamız lazım. Hele böyle intercontinental oteller, böyle salonlar... Bize izzet ikram ediyorlar, ben gülüyorum, yahu ben bir köylü çocuğuyum diyorum. İşte masa bulamamışlar da bir gün, bizim masa işgal edilmiş, bin bir tane özür diliyor garsonlar. Dedim ya ben yerde bile yerim, sofraya yatarız yeriz ne olacak? Toprakta bile yatarız. Yani Allah'a çok şükür, ne nimetler var. Allah'a hamd ü senalar olsun, çok şükür yâ Rabbi.

Tabii kardeşlerimiz Kur'ân-ı Kerîmler okumuşlar, Allah kabul etsin hatim etmişler. Sonra salât ü selâmlar, Yâsîn-i Şerîfler var. Bunları inşallah düşüncem, biriktiriyorum, kandil gecesinde, Regaip kandilinde inşallah hepsinin duasını yapalım. Hem perşembeyi cumaya bağlayan gecedir, hem Regaip kandi- lidir diye. Onun için yani inşallah o akşam yaparız diye şimdi hatim duasına geçmiyorum.

Allah hepinizden razı olsun, ziyaretlerini- zi kabul etsin. Gönlünüze böyle neşe versin, ibadetin zevkini, lezzetini, Allah'a itaatin, Resûlünü sevmenin güzelliğini, tam tadını tatmayı, o zevki tam hissetmeyi nasip eylesin. Tekrar tekrar buralara gelmeyi nasip etsin. Allah hepinizden razı olsun.

Anne babanızı duadan unutmayın çünkü Allah anne babasına duayı ihmal eden evladı sevmezmiş. Anne babaya dua edilir. Hocamıza duayı unutmayın. Çünkü hocalar hele bir de böyle bizim hocamız gibi olursa anne babadan da önce gelirler. Büyüklerimize, hocalarımıza duayı unutmayın. Birbirinize duayı unutmayın çünkü en çabuk kabul olan dualardan birisi kardeşin kardeşe o yokken arkasından yapmış

olduğu duadır. Falanca kardeşimin şu derdi var ya Rabbi, o derdi hallediver diye.

şimdi bugün müvâcehe-i şerîfedenden, Peygamber Efendimizin oradan geçtim. Oradaki o cübbeliler bir adamı durdurmak istemiyorlar, git diyorlar. Bir de elinde kitap var böyle şey yapıyor. Diyor buna hacet yok diyor, eli ile böyle yapıyor adam. Yani demek istiyor ki gönlünden ne gelirse, gözünü kapat, samimi olarak Cenâb-ı Hak'tan iste. Yani ille mânasını bilmediğın böyle bir satırları okuyacağım sökeceğım diye [uğraşma].

Ben bazılarını yüksek sesle okudukları için duyuyorum, bir de serde hocalık var, kaç tane hatası var, oo diyorum şu notu kaybetti, bu notu kaybetti, 9'dan 8'e, 8'den 7'ye, 7'den 6'ya, 5'ten 4'e, 3'e 2'ye iniyor.

Cenâb-ı Hak duaları kabul eder, cân u gönülden hele gözyaşıyla olursa, hele gözyaşı ile olursa. Yâ Rabbi diye samimi olarak, benim suçum kusurum çoktur diyerek dua ederseniz, birbirinize dua ederseniz burası duaların kabul olduğu yer, bu ay duaların kabul olduğu ay. Ondan sonra kardeşın kardeşe onun haberi

olmadan, gösteriş yok riya yok yani, arkasından yaptığı dua çok makbul. Birbirinizi duadan unutmayın. Eğer beni de kardeşinizden sayıyorsanız tabii bu tavsiye biraz bana da gelecek gibi hissediyorum içimden, kıs kıs gülüyorum.

Allah hepinizden razı olsun.

es-Selâmu aleyküm ve rahmetullah ve berekâtüh.

Bütün kardeşlerimize çay ikramı var, bir de uzaktan böyle taze hurma gibi bir şey geliyor görüyorum, inşallah yanlış görmüyordur. Bu taze hurma çok güzel olur. Buna Rutab derler Bunun yarısı olmuştur, bu yarısı olmuş, burası olmamış. Bu ikisi sanki ekmeğin üzerine kaymak koymuşsun, kaymağın üstüne de bal koymuşsun gibi oluyor. Ballı kaymaklı ekmek gibi oluyor. Rutab bu, buzdolabından çıkmıştır, yoksa bu mevsimde bu bulunmaz. Bir hayır sahibi buzdolabına koymuş, size de nasip oluyor. Yoksa bu böyle bu tarafı taze olan hurma bu mevsimde şu ayda bulunmaz, geçti. Büyüme şeyi geçti. Bu derin donduru-

cudan, buzluktan çıktığı için sizin boğazınıza geliyor. Allah yazmış, geliyor.

Afiyet olsun.

ayla güzel kıtlama olur bundan. Şekeri az yiyor diye doktorlar da memnun olurlar bu işe.

Allah hepinizden razı olsun.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
2 Recep 1420 / 11.10.1999
Medine

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

